

PROPOSTA PER A LA MILLORA DE L'ESCOLA INCLUSIVA

**GOVERN ALTERNATIU
DE CATALUNYA**

Educació i Formació Professional

Esther Niubó i Dolors Carreras

6 d'octubre de 2023

ÍNDEX

Introducció.....	3
Escola inclusiva, un repte pendent	5
Propostes per a la millora per a l'escola inclusiva	9

INTRODUCCIÓ

La millora de l'escola inclusiva és un dels eixos d'actuació més destacables de la Conselleria d'Educació i Formació Professional del Govern Alternatiu de Catalunya. N'és un exemple el fet que el Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar impulsés la creació d'una Comissió d'Estudi sobre el Desplegament d'un Sistema Educatiu Inclusiu a Catalunya al mes d'abril de 2021.

L'objecte de la Comissió d'Estudi sobre el Desplegament d'un Sistema Educatiu Inclusiu a Catalunya era garantir un sistema educatiu inclusiu des de l'etapa educativa de zero a tres anys fins a la postobligatòria que reforçés l'equitat del sistema i millorés l'atenció a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu i necessitats educatives especials, tant en horari lectiu com no lectiu (sortides i colònies, temps de menjador, activitats extraescolars, etc.), i que alhora donés suport a la tasca pedagògica dels docents, que han d'afrontar diàriament una complexitat creixent a les aules.

En la proposta de creació, s'exposava que un 2,6% de l'alumnat no universitari a tota Espanya presenta algun tipus de necessitat educativa especial (NEE) i troba algun tipus de barrera per accedir a l'educació. A Catalunya, -segons dades del Ministeri d'Educació i Formació Professional-, dels 28.188 alumnes amb NEE que hi havia el curs 2018-19 escolaritzats, un 21,5% ho estava en un centre d'educació especial, i el 78,5% ho estava en centres ordinaris. Pel que fa a l'evolució de l'alumnat d'educació especial per ensenyaments a Catalunya 2010-2021, l'Informe sobre l'Educació Inclusiva a Catalunya del Síndic de Greuges¹ oferia les següents dades.

Taula 2. Evolució de l'alumnat d'educació especial per ensenyaments a Catalunya, 2010-2021

	Total	Educació infantil	Educació bàsica obligatòria (EBO)	Alumnat EBO en centres d'educació especial per 1.000 alumnes d'educació bàsica en centres ordinaris	Educació postobligatòria	Altres
2010/2011	6.369	416	4.507	6,27	1.185	261
2011/2012	6.568	433	4.630	6,31	1.293	212
2012/2013	6.744	461	4.799	6,43	1.214	270
2013/2014	6.929	445	5.021	6,66	1.211	252
2014/2015	7.147	440	5.290	6,89	1.201	216
2015/2016	7.286	461	5.346	6,85	1.280	199
2016/2017	6.919	370	5.347	6,78	1.114	88
2017/2018	6.839	399	5.454	6,84	986	-
2018/2019	7.087	389	5.523	6,84	1.175	-
2019/2020	7.456	409	5.672	6,99	1.375	-
2020/2021	7.818	416	5.687	7,05	1.715	-

Font: Departament d'Educació

¹ Síndic de Greuges: L'educació inclusiva a Catalunya (2021). Disponible a: https://www.sindic.cat/site/unitFiles/8067/Informe%20Educacio%20Inclusiva_cat.pdf

En l'actualitat, hi ha uns 136.000 alumnes d'infantil, primària, ESO, Cicles Formatius de Grau Mitjà i Batxillerat que presenten NESE (necessitats específiques de suport educatiu), majoritàriament escolaritzats en centres públics. I concretament, aquest curs 2023-2024 consten 35.910 alumnes NESE a educació infantil, educació primària i educació secundària.

Si bé al 2017 s'aprovava el Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, a dia d'avui el seu desplegament no s'ha completat. Certament, s'han produït avenços que celebrem. Al curs 2020-21, es van augmentar els suports intensius per a l'escolarització inclusiva (SIEI) en 231 centres i els i les professionals dels EAPs (equips d'assessorament i orientació psicopedagògica) ho van fer en 110 dotacions (psicopedagogs/gues, fisioterapeutes i treballadors/es socials) respecte el curs 2016-17. Aquest curs, i fruit de l'acord de pressupostos entre el govern i el Grup Socialistes i Units per Avançar, s'han destinat 100 milions d'euros més a l'escola inclusiva (591 M d'€) que han comportat la incorporació de 355 nous professionals d'atenció educativa i l'ampliació de les hores de monitoratge de suport, si bé el Govern ha canviat els criteris de distribució de les hores de vetllador/a, que han passat a ser de centre i no assignades nominalment a l'alumnat. També s'han enfortit els EAPs per tal d'incrementar la detecció de necessitats i garantir l'acompanyament d'infants i famílies. I s'han reforçat els CREDA i els CRETDIC per a l'atenció d'alumnat amb trastorn del llenguatge, de la conducta i de l'espectre autista.

Ara bé, encara és necessari millorar la capacitat de les escoles i instituts d'acollir tot l'alumnat del seu entorn, sigui quina sigui la seva condició, i continuen mancant recursos per poder fer una atenció adequada a l'alumnat amb necessitats educatives especials (NEE) i necessitats específiques de suport educatiu (NESE), i garantir el seu èxit educatiu.

De fet, constatem que en l'etapa d'educació secundària i en la postobligatòria, la situació s'agreuja, i sovint es disposa de menys dotacions de professionals especialitzats que els existents en l'etapa d'educació primària. Per exemple, l'alumnat amb NEE al Batxillerat tan sols representa el 0,59% del total, 4,6 vegades menys que a la ESO i un 5,3 menys que a primària. Cal, per tant, reforçar les dotacions de professionals especialitzats als instituts per poder atendre adequadament l'alumnat amb algun tipus de dificultat, reforçar l'acció tutorial individualitzada, i millorar així l'atenció educativa, facilitar la tasca docent i reforçar la capacitat inclusiva del sistema educatiu, en un context caracteritzat per una elevada taxa d'abandonament escolar prematur (16.9%) i d'atur juvenil al nostre país.

Paral·lelament, al novembre de 2020, la Plataforma d'Escola Inclusiva de Catalunya feia públic un "Decàleg d'Accions Urgents per redreçar el rumb cap a l'escola inclusiva" que posava de manifest que "les dades no conviden a l'optimisme i amb massa freqüència arriben casos individuals que més aviat fan pensar que no només no avancem, sinó que fins i tot podem estar reculant". Igualment, aquesta Plataforma plantejava un seguit de reivindicacions a fi de

redreçar el rumb, recuperar el temps perdut i tornar a observar progressos en aquest llarg camí cap a l'escola inclusiva.

ESCOLA INCLUSIVA, UN REPTE PENDENT

Existeix un consens ampli en la defensa d'un sistema educatiu inclusiu, que ha de garantir el dret a l'educació de tots els infants i joves, i les mateixes oportunitats d'aprenentatge a totes les persones, independentment de les seves capacitats o dificultats, de la seva condició social o cultural, la religió, la diversitat sexual o la d'identitat de gènere. Aquest model s'ha d'impulsar i consolidar a totes les etapes educatives, inclosa en el primer cicle d'educació infantil (per infants entre 0 i 3 anys), una etapa bàsica per al desenvolupament de l'infant, així com també a l'educació obligatòria i postobligatòria.

Cal, per tant, millorar l'atenció a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu i necessitats educatives especials, tant en horari lectiu com no. I alhora, donar suport a la tasca pedagògica dels docents, que han d'afrontar diàriament una complexitat creixent a les aules. Aquesta qüestió segueix sent un repte pendent, especialment per manca de formació inicial suficient i permanent del professorat i, sobretot, de professionals especialitzats suficients de suport a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu als centres educatius ordinaris (EAPs, etc.), amb especial incidència als instituts.

L'anàlisi de la realitat del sistema educatiu, doncs, posa de manifest la persistència d'algunes mancances relacionades amb l'atenció a la diversitat i amb les dificultats en l'aplicació efectiva del model d'educació inclusiva que preveu la normativa vigent. No hi ha hagut un ple desplegament ni una bona implementació del Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, fet que, juntament amb el major nombre de nens i nenes amb diagnòstics de trastorns del neurodesenvolupament i dificultats d'aprenentatge, ha afegit molta pressió tant a l'escola ordinària com als centres d'educació especial.

L'èxit de la inclusió depèn de consensuar i consolidar una cultura de respecte de les diferències i d'acceptació de la diversitat com un fet que enriqueix les persones en una societat avançada, i també de consolidar la cultura de l'educació inclusiva com aquella que no només integra sinó que inclou, que acull, que genera valors inclusius compartits per tota la comunitat, que alhora defineix la política i les pràctiques pedagògiques, que proporciona igualtat d'oportunitats d'aprenentatge, afegeix qualitat educativa i fomenta la cohesió i la participació de tothom, formant societats per convida, on aprendre junts contribueix a formar una societat més cohesionada, acollidora, participativa i enriquidora.

Però aprofundir en un sistema educatiu inclusiu també requereix avaluar i detectar les necessitats educatives del sistema en general, de cada etapa educativa i de cada centre i grup,

així com les necessitats específiques de suport i necessitats educatives especials de l'alumnat per poder acompanyar els infants i les seves famílies. En aquest sentit, és clau realitzar una detecció precoç de les necessitats educatives de l'alumnat, un correcte assessorament i orientació psicopedagògica, i disposar de les mesures i dels suports que el conjunt de l'alumnat necessita per desenvolupar amb garanties el seu procés educatiu i formatiu, fent especial atenció a les transicions entre l'etapa d'educació infantil i primària, especialment entre primària i secundària, i posteriorment també cap a la postobligatòria, etapa en què les mesures i suports per a la inclusió són merament testimonials.

Amb aquest objectiu, és imprescindible disposar dels professionals especialistes i personal docent i de suport educatiu capaç i compromès amb el desplegament d'aquest sistema educatiu inclusiu, amb les eines i la formació necessària. Així, l'escola inclusiva segueix sent un repte pendent del nostre sistema educatiu, per manca de desplegament de la normativa, però especialment per manca de formació i sobretot de professionals especialitzats suficients de suport a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu. Tant és així que, si bé han incrementat els recursos en els darrers temps i, concretament, en l'actualitat s'hi destinen 591 milions d'€, aquests continuen essent encara insuficients per abordar les necessitats del sistema i del seu alumnat, especialment aquell amb necessitats educatives especials escolaritzats als centres ordinaris.

Continuen mancant professionals específics de suport educatiu en psicologia, orientació, psicopedagogia, educació especial, logopèdia, audició i llenguatge, fisioteràpia, educació socials, infermeria, integració social, educació infantil, etc. I igualment, caldria replantejar alguns perfils professionals de suport educatiu avui molt estesos, como són les vetlladores, pensades per un perfil determinat d'alumnat amb diversitat funcional motriu i no tant per un altre amb trastorns del desenvolupament i la conducta.

D'altra banda, analitzant els recursos inclusius per etapes educatives, trobem que si bé el primer cicle d'educació infantil és una etapa clau del desenvolupament dels infants, hi ha molts pocs professionals de suport finançats pel Departament d'Educació a les escoles bressol públiques (majoritàriament de titularitat municipal), a la secundària, de manera especialment acusada, es percep una manca de professionals de suport i de cultura inclusiva als instituts, que juntament amb les ràtios elevades dels grup classe, dificulta l'atenció educativa i la tasca docent, i encara més a l'etapa postobligatòria on, més enllà dels itineraris formatius específics (IFE), manquen itineraris inclusius diversificats al conjunt del territori i recursos de suport a l'alumnat.

Pel que fa als Equips d'Atenció Psicopedagògica, es constata que la seva plantilla ha crescut molt per sota de les necessitats reals del sistema i de l'alumnat, que continuen suportant una enorme pressió i que tenen ràtios molt elevades d'infants i joves a atendre, que dificulta un

correcte seguiment dels processos d'aprenentatge i de la seva tasca de detecció i diagnòstic. Concretament, si bé de 2009 a 2019, la plantilla de professionals dels equips d'atenció psicopedagògica que donen servei a les escoles va incrementar-se només en 20 persones, l'alumnat amb NEE va créixer en 70.000, havent-se més que doblat.

A més, cal tenir en compte la necessitat d'impulsar i **desplegar els CEEPSIR** (Centres d'Educació Especial Proveïdors de Serveis i Recursos a l'Escola Ordinària) i de **dotar de més recursos els Centres de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP) i els Centres de Salut Mental Infanto Juvenil (CSMIJ)** per millorar l'atenció que proveeixen, el nombre d'usuaris atesos i la freqüència de la intervenció. A més, cal garantir que els CDIAPs atenguin els infants de fins almenys 6 anys. Igualment, és del tot necessari reforçar la coordinació entre els CDIAPs i els CSMIJs, els centres educatius i els Equips d'Assessorament Psicopedagògic (EAP). També amb els centres d'atenció primària dels infants i joves atesos, així com amb serveis socials municipals si fos necessari.

També és insuficient la formació del personal docent i no docent i de suport educatiu en aquest sistema educatiu. Es constaten dèficits en el coneixement del tractament de la diversitat i de determinades característiques de trastorns del neurodesenvolupament de l'alumnat amb una important prevalença en l'actualitat, que es trobaran posteriorment a les aules. Es fa palès entre els docents d'infantil i primària, i especialment en el cas del professorat de secundària que no ha abordat suficientment l'atenció a la diversitat de l'alumnat i la promoció de l'educació inclusiva, així com el DUA (Disseny Universal de l'Aprenentatge) en la planificació, desenvolupament i avaluació del procés d'ensenyament i d'aprenentatge en el Màster Universitari en Formació de Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes.

En definitiva, difícilment mentre aquestes mancances no s'abordin podrem millorar en la detecció precoç de l'alumnat i el seu correcte acompanyament al llarg del seu procés d'escolarització i formació, així com en la qualitat de la resposta que s'ofereix a l'alumnat. I això té impacte en el conjunt del sistema, atès que de vegades deriva en la reclamació de mesures de suport complementari orientades a suplir aquests dèficits o en situacions d'expulsió encoberta cap a altres centres. En aquest sentit, hi ha una manca de lideratge dels equips d'assessorament psicopedagògic, per sobrecàrrega de feina i de burocràcia, quan haurien de ser un element fonamental per a la millora educativa que requereix el sistema per ser veritablement inclusiu.

També preocupa la contradicció existent entre el Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, que garanteix que la decisió d'escolaritzar un alumne en un centre d'educació especial o en una escola ordinària no es prendrà en contra de l'opinió del pare i la mare, i el Decret 11/2021, de 16 de febrer, de

la programació de l'oferta educativa i del procediment d'admissió en els centres del Servei d'Educació de Catalunya, en què les famílies perden la darrera paraula en el procés, i que també discrimina indirectament l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu, ja que amb l'objectiu de la distribució equilibrada de l'alumnat, a través de la reserva de places en els centres del Servei d'Educació de Catalunya, perd llibertat d'elecció de centre educatiu.

Malgrat els avenços normatius cap a un model d'educació inclusiva, que propugna que l'alumnat es pugui escolaritzar en centres ordinaris del Servei d'Educació de Catalunya, sigui quina sigui la seva condició, la presència d'alumnat en centres d'educació especial es manté força estabilitzada en els darrers quinze anys, al voltant dels 7.000 alumnes, amb una lleugera tendència a incrementar-se després de l'aprovació del Decret 150/2017, contràriament al que s'hagués pogut esperar.

L'elevada escolarització en centres d'educació especial, sumada a les dificultats d'escolarització d'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu en determinats centres ordinaris, posa de manifest que l'enfocament que es troba en la base de l'aplicació del Decret 150/2017 no és plenament assumit o conegut per determinats centres i serveis educatius, inclòs una part important del professorat, ni tampoc per determinades famílies. Cal assegurar la qualitat de l'escolarització inclusiva dels alumnes amb necessitats educatives especials (NEE), amb una actuació integral que no només focalitzi la seva intervenció i els recursos en l'alumne, sinó encaminada a actuacions que promoguin models educatius inclusius.

La Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, recull a l'article 41 que "les administracions públiques han d'establir mesures de foment per a garantir que tots els alumnes puguin participar en els plans i programes socioeducatius i en les activitats d'educació en el lleure en condicions d'equitat, sense discriminació per raons econòmiques, territorials, socials, culturals o de capacitat", i per tant cal assegurar aquesta garantia d'igualtat d'oportunitats i no discriminació dels infants i dels adolescents en el conjunt del temps educatiu, inclòs el lleure: activitats extracurriculars (extraescolars), casals o sortides, entre d'altres.

No obstant, en l'actualitat, aquesta discriminació es produeix de manera molt notòria durant les activitats de lleure tant durant el curs escolar com en el període de vacances.

Concloent, a l'escola inclusiva s'hi inverteixen a dia d'avui 591 milions d'euros, un increment del 13%, que es destina a les 12.000 dotacions de professionals (934 més que al 2022): 2.665 dotacions PAS/PAE i 9.338 dotacions docents. També es disposa de gairebé 30 milions d'euros, un 17.7% més, per a la contractació de monitors i monitores de suport, i 11 milions d'euros a les UEC (unitats d'escolarització compartida), cosa que suposa un augment de 5%. Finalment, es destinen 20 milions d'euros als serveis educatius, concretament als EAPs (s'ha augmentat

el reforç, sobretot la figura del psicopedagog i acompanyament a les famílies) i als Centres d'Educació Especial.

Així, si bé han augmentat els recursos en els darrers temps, especialment per l'increment de 100 milions d'euros aprovats en el pressupost d'aquest exercici, aquests continuen essent del tot insuficients. Per exemple, la detecció precoç no sempre es produeix (un 40% de l'alumnat amb algun tipus de trastorn arriba a l'ESO sense diagnosticar), la qual cosa dificulta la necessària intervenció i acompanyament de l'alumnat al llarg de tota l'escolaritat.

També és important remarcar l'enorme aportació de molts ajuntaments en el suport de l'escola inclusiva, bé a través de la contractació de professionals de suport en horari educatiu no lectiu, i fins i tot en el manteniment de centres d'educació especial de titularitat municipal.

PROPOSTES PER A LA MILLORA PER A L'ESCOLA INCLUSIVA

1. Revisar el Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu per tal que sigui d'aplicació no només en l'educació obligatòria sinó també en el primer cicle d'educació infantil i a l'educació postobligatòria (Batxillerat i Cicles Formatius), així com en espais educatius no lectius com el temps de menjador, d'activitats extracurriculars (extraescolars) i casals. I actualitzar la calendarització i els recursos necessaris per accelerar el seu desplegament en la present legislatura.
2. Establir un sistema d'avaluació del desplegament del sistema educatiu inclusiu, avaluant la implementació del Decret 150/2017, i comptant amb la participació dels infants i les seves famílies, incloent la publicació actualitzada anualment del mapa de recursos de l'escola inclusiva.
3. Generalitzar el DUA a la programació d'activitats a totes les aules i garantir els recursos necessaris per a la implementació de les mesures universals, addicionals i intenses pròpies d'un sistema educatiu inclusiu a totes les etapes educatives des del primer cicle d'educació infantil fins a l'educació postobligatòria. I fomentar l'intercanvi de bones pràctiques inclusives entre la comunitat educativa.
4. Analitzar els equipaments educatius i definir un pla calendaritzat d'inversions perquè tots els centres educatius a Catalunya siguin espais accessibles i adaptats a l'alumnat amb NEE i responguin a les necessitats de la comunitat educativa.

5. Posar en marxa una campanya de divulgació adreçada a famílies i professionals sobre el dret dels infants a una escolarització inclusiva i sobre els beneficis que la diversitat aporta al conjunt de l'alumnat i de la societat. Aquesta campanya hauria de posar de relleu les evidències sobre aquests beneficis dels diferents estudis realitzats internacionalment relatius a l'escola inclusiva, generar valors compartits, i reforçar l'equitat i la qualitat del sistema educatiu.
6. Elaborar protocols d'acollida als centres de l'alumnat amb necessitats educatives especials i les seves famílies, i d'acompanyament als mestres cada cop que reben un alumne amb NEE a l'aula. Les famílies han de poder rebre informació i poder mantenir un seguiment proper de l'atenció educativa d'aquest alumnat i, alhora, rebre formació i orientació per a l'atenció dels infants. Aquest acompanyament és imprescindible en els processos d'escolarització i cal que es mantingui al llarg de l'escolaritat i especialment en les transicions entre etapes per assegurar la inclusió durant tota l'escolaritat. Alhora, cal establir mecanismes d'escolta de l'alumnat amb necessitats educatives específiques per garantir la seva participació.
7. Garantir una partida pressupostària oberta per contractar professionals de suport educatiu durant tot el curs escolar per tal d'assegurar el dret a l'educació de l'alumnat en funció de les seves necessitats educatives en cada moment.
8. Reforçar la inclusió del sistema educatiu (temps lectiu i no lectiu), des del primer cicle d'educació infantil fins a la postobligatòria, ampliant la dotació de professionals especialitzats (mestres d'educació especial, orientadors, TIS, TEIs, educadors socials, psicopedagogs, etc.), incloent la incorporació d'un/a psicòleg/a per cada institut de secundària i un/a professional addicional per centres educatius d'infantil i primària davant l'important increment de trastorns de conducta o d'ansietat, per contribuir a millorar el benestar de l'alumnat així com dels mestres i professorat.
9. Reforçar la formació inicial dels i les mestres d'educació infantil i primària, del professorat de secundària i del personal de suport educatiu dels centres (redefinint si cal o ampliant l'actual currículum per adaptar-lo a les necessitats docents) per millorar l'atenció educativa a la diversitat i l'escola inclusiva, i promoure i ampliar l'oferta pública i gratuïta de formació permanent dels i les docents a tal efecte, amb un enfocament centrat en les capacitats de l'alumnat, i no en els seus dèficits, i amb orientacions per a la creació d'entorns inclusius que garanteixin la plena participació de l'alumnat en la vida del centre.
10. Redefinir i reforçar els equips d'assessorament i orientació psicopedagògica com a instruments clau de transformació del sistema educatiu, per avançar cap a una inclusió

efectiva a través del seu assessorament als centres i les famílies, i millorar la seva participació en l'acompanyament de l'alumnat durant tota l'escolaritat, des de la detecció fins a l'acompanyament i el seguiment en els canvis d'etapa o, si s'escau, d'entorns educatius. Enfortir també els CREDA i els CRETDIC, per millorar l'atenció de l'alumnat amb trastorn del llenguatge, trastorn de l'espectre autista i trastorns de conducta.

11. Enfortir els CREDA i els CRETDIC, per millorar l'atenció de l'alumnat amb trastorn del llenguatge, trastorn de l'espectre autista i trastorns de conducta i crear un Centre de Recursos d'Altes Capacitats que actuï com a referent i suport als centres educatius i, si s'escau, com a centre de valoració, que pugui elaborar continguts específics per alumnat amb altes capacitats i treballar amb guies o protocols per fer un acompanyament i seguiment psico-emocional de l'alumnat dins el context escolar, facilitant enriquiments o acceleracions quan aquestes siguin les respostes educatives idònies per cada alumne/a en concret.
12. Dotar de més recursos els Centres de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP) i els Centres de Salut Mental Infanto Juvenil (CSMIJ) per millorar-ne l'atenció, el nombre d'usuaris atesos i la freqüència de la intervenció, i garantir que els CDIAPs atenguin els infants de fins almenys 6 anys. Igualment, reforçar la coordinació entre els CDIAPs i els CSMIJs, els centres educatius i els Equips d'Assessorament Psicopedagògic (EAP), i els centres d'atenció primària dels infants i joves atesos, així com amb serveis socials municipals si fos necessari. Enfortir també la coordinació entre els agents del sistema educatiu i el sanitari.
13. Garantir la informació, l'orientació, l'assessorament i l'acompanyament necessaris als pares i mares d'alumnat amb necessitats educatives especials, per tal que puguin valorar les millors opcions d'escolarització pels seus fills i filles. I garantir, tal i com estableix el Decret 150/2017, que la decisió d'escolaritzar el nen o nena en un centre d'educació especial específica o en una escola ordinària no es prendrà en contra de l'opinió del pare i la mare.
14. Garantir una oferta suficient i variada d'Itineraris Formatius Específics (IFE) a totes les comarques i assegurar la màxima inclusió tant al Batxillerat com als cicles formatius de Grau Mitjà i Superior i Cursos d'Especialització, assegurant-ne els suports necessaris per promoure l'assoliment de la formació exigida per graduar-se. Garantir, igualment, l'escolarització fins als 21 anys als centres d'educació especial.
15. Dictar les instruccions pertinents per a garantir la graduació en educació secundària obligatòria als alumnes amb discapacitat intel·lectual i del desenvolupament, amb o sense adaptació curricular, tant si han cursat aquests ensenyaments en centres

ordinaris com en centres d'educació especial, en virtut dels criteris d'avaluació establerts en el pla de suport individualitzat i d'acord amb el progrés educatiu de cada alumne, i, consegüentment, reconèixer-los la titulació del nivell de català corresponent a aquesta etapa formativa.

16. Accelerar el Pla de conversió dels centres d'Educació Especial (CEE) en CEEPSIRs, que suposi la seva transformació en proveïdors de serveis i recursos per a l'escola ordinària del Servei d'Educació de Catalunya, assegurant el seu suport econòmic i avaluar el seu funcionament i la planificació prevista en el territori en els propers anys.
17. Desplegar les disposicions recollides en la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, en l'àmbit de les activitats complementàries, de les activitats extraescolars organitzades als centres escolars i de les activitats d'educació en el lleure, a fi de promoure la protecció del dret dels infants amb discapacitat, sense discriminació per raó de cap condició, a accedir a aquests àmbits educatius en igualtat d'oportunitats.
18. Garantir el personal de suport educatiu en tots els espais de lleure educatiu per la plena participació del conjunt de la infància i l'adolescència en aquestes activitats, així com l'equitat.